

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru – Cesta k obnovenému konsenzu o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva: Akčný plán EÚ“

[COM(2014) 392 final]

(2015/C 230/11)

Spravodajca: Pedro Augusto ALMEIDA FREIRE

Komisia sa 16. júla 2014 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru – Cesta k obnovenému konsenzu o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva: Akčný plán EÚ“

COM(2014) 392 final.

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 19. novembra 2014.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 503. plenárnom zasadnutí 10. a 11. decembra 2014 (schôdza z 10. decembra 2014) prijal 144 hlasmi za, pričom 3 členovia hlasovali proti a 2 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závety a odporúčania

1.1. EHSV podporuje všeobecný prístup Komisie, ktorý spočíva v prijatí:

- akčného plánu na boj proti porušovaniu práv duševného vlastníctva v Európskej únii. Akčný plán obsahuje súbor opatrení, ktorých cieľom je zamerať politiku EÚ oblasti ochrany práv duševného vlastníctva na porušenia v komerčnom rozsahu podľa zásady „sledujte tok peňazí“,
- a stratégie na ochranu a presadzovanie práv duševného vlastníctva v tretích krajinách, ktorej cieľom je vymedziť postup na medzinárodnej úrovni tak, že sa preskúma nedávny vývoj a predložia sa riešenia v záujme zlepšenia prostriedkov na uskutočňovanie politiky, ktorými v súčasnosti disponuje Komisia. Táto stratégia má slúžiť aj na presadzovanie prísnejších noriem v oblasti duševného vlastníctva a na odstránenie obchodu s tovarom, ktorý porušuje práva duševného vlastníctva,

pretože porušovanie práv duševného vlastníctva je celosvetovým javom, ku ktorému sa preto musí pristupovať komplexne.

1.2. EHSV podporuje cieľ akčného plánu, ktorým je boj proti porušovaniu práv duševného vlastníctva v komerčnom rozsahu, pretože takéto porušovanie poškodzuje investície do inovácií a vytvárania udržateľných pracovných miest v Európskej únii a spôsobuje straty daňových príjmov.

1.3. EHSV berie na vedomie, že Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (OHIM) zohráva čoraz dôležitejšiu úlohu pri vypracovávaní a podporovaní stratégií Európskej komisie v oblasti presadzovania a ochrany práv duševného vlastníctva, vrátane uvedeného prístupu zameraného na viacero cieľov, ktorý je predmetom akčného plánu.

1.4. EHSV súhlasí s pragmatickým prístupom Komisie, ktorý spočíva v uprednostňovaní nástrojov, ako je zásada „sledujte tok peňazí“ a zapojenie príslušných aktérov.

1.5. EHSV môže súhlasiť s prístupom Komisie zameraným na viacero cieľov za predpokladu, že kvantitatívne a kvalitatívne aspekty týchto cieľov budú lepšie definované a charakterizované, a víta najmä komunikačné kampane Európskeho strediska pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva (ďalej len „stredisko“) na zvýšenie informovanosti mladých ľudí⁽¹⁾ o dôsledkoch porušovania práv duševného vlastníctva, ale i sudcov a právnikov⁽²⁾.

⁽¹⁾ <https://oami.europa.eu/ohimportal/fr/web/observatory/news/-/action/view/1251336>

⁽²⁾ Seminár pre **sudcov venovaný problematike výrobkov porušujúcich práva duševného vlastníctva a prania špinavých peňazí**, ktorý 16. a 17. októbra 2014 usporiadal Úrad pre harmonizáciu jednotného trhu <https://oami.europa.eu/ohimportal/fr/web/observatory/news/-/action/view/1574263>. Pozri tiež Ú. v. EÚ L 354, 28.12.2013, s. 73 a COM(2014) 144 final.

1.6. EHSV víta, že Komisia venuje pozornosť MSP, aby im bol uľahčený prístup k právnym prostriedkom nápravy, a podporuje tiež európsky projekt IPorta, systém podpory MSP⁽³⁾ zameraný na otázky spojené s ochranou práv duševného vlastníctva a koordinujúci národnú asistenčnú službu.

1.7. EHSV žiada Komisiu, aby sa ubezpečila, že prostriedky prístupu a účinnej ochrany duševného vlastníctva v Európe budú dostupné, a to aj finančne, všetkým podnikom bez ohľadu na ich veľkosť.

1.8. Vyjadruje však poľutovanie nad tým, že Komisia sa obmedzuje iba na nelegislatívne nástroje a vôbec sa nezmieňuje o možnosti posúdiť existujúce legislatívne nástroje ani o potrebe ich revízie. EHSV v tejto súvislosti zdôrazňuje, že Komisia mohla byť ambicióznejšia a mala prihliadnúť aj na tento parameter.

1.9. EHSV má pochybnosti, pokiaľ ide o význam, ktorý Komisia prikladá implementácii dobrovoľne uplatňovaných schém, dobrovoľných memoránd o porozumení a osvedčených postupov v oblasti, v ktorej dochádza k podvodom a pirátstvu.

2. Všeobecné pripomienky

2.1. Akčný plán EÚ „Cesta k obnovenému konsenzu o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva“ pozostáva z desiatich konkrétnych opatrení, stanovujúcich novú politiku, ktorej cieľom je vytvoriť a používať nástroje najmä na zabránenie činnosti porušujúcich práva duševného vlastníctva v komerčnom rozsahu. Tieto činnosti spôsobujú najväčšiu ujmu a pre EÚ predstavujú veľkú výzvu, pretože poškodzujú investície do inovácií a vytvárania udržateľných pracovných miest a spôsobujú straty daňových príjmov.

2.2. Spomínané nové nástroje, ktoré sú zatiaľ nelegislatívnej povahy, obsahujú súbor opatrení vychádzajúcich zo zásady „sledujte tok peňazí“, ktorých účelom je zabrániť porušovateľom práv v „komerčnom rozsahu“ prístup k prostriedkom na propagáciu a šírenie výrobkov porušujúcich práva duševného vlastníctva a pripraviť ich o zdroje príjmov.

2.3. Ciele akčného plánu „Cesta k obnovenému konsenzu o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva“ obsiahnuté v oznámení Komisie, ktoré je predmetom tohto stanoviska, a ciele stratégie na ochranu a uplatňovanie práv duševného vlastníctva v tretích krajinách sú rovnaké:

- i) využiť všetky možné prostriedky na účinné odrádzanie a zabránenie v súvislosti s uvádzaním a šírením výrobkov z tretích krajín porušujúcich práva duševného vlastníctva v rámci vnútorného trhu;
- ii) a podporiť investície, rast a zamestnanosť v odvetviach, ktoré sa opierajú o práva duševného vlastníctva, ktoré sú pre naše hospodárstvo mimoriadne dôležité.

2.4. Rovnako dôležitým aspektom je zvýšiť informovanosť spotrebiteľov a výrobcov o dôsledkoch porušovania práv duševného vlastníctva prostredníctvom diskusií a informačných kampaní.

2.5. Niektoré opatrenia bude na európskej úrovni vykonávať Komisia, v prípade potreby v spolupráci s Úradom pre harmonizáciu vnútorného trhu (OHIM), ktorý je od júna 2012 sídlom strediska⁽⁴⁾. Zo štúdie, ktorú 25. novembra 2013⁽⁵⁾ uverejnilo stredisko, vyplýva, že opýtaných, najmä mladých ľudí, veľmi nezaujímá, aký veľký vplyv má porušovanie práv duševného vlastníctva na zachovanie a vytváranie pracovných miest súvisiacich s duševným vlastníctvom. Zo štúdie tiež vyplynulo, že mladí Európania majú pocit, že infraštruktúra duševného vlastníctva zvyhodňuje najmä veľké spoločnosti.

2.6. Komisia si teda zvolila prístup zameraný na viacero cieľov, pričom vychádza z analýzy dôvodov, prečo „digitálna generácia“ čoraz viac vyhľadáva výrobky porušujúce práva duševného vlastníctva. Časť tejto stratégie zahŕňa vytvorenie komunikačných prostriedkov určených na zvýšenie informovanosti občanov Únie o vplyve porušovania práv duševného vlastníctva najmä na zamestnanosť a hospodárstvo. Túto úlohu bude mať na starosti stredisko.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/ipr/what-are-iprs/index_en.htm

⁽⁴⁾ Nariadením (EÚ) č. 386/2012 z 19. apríla 2012 bol OHIM poverený rôznymi úlohami, ktorých cieľom je uľahčiť a podporiť činnosti vnútroštátnych orgánov, súkromného sektora a inštitúcií EÚ v boji proti porušovaniu práv duševného vlastníctva. Uvedené úlohy nezahŕňajú účasť na jednotlivých operáciách alebo vyšetrovaniach, ktoré vykonávajú vnútroštátne orgány, ani záležitosti, na ktoré sa vzťahuje tretia časť hlavy V Zmluvy o fungovaní Európskej únie (napr. spolupráca v trestných veciach a policajná spolupráca).

⁽⁵⁾ Pozri internetovú stránku oami.europa.eu. Štúdia vychádzala z preskúmania literatúry, kvalitatívneho prieskumu vykonaného medzi 250 Európanmi vo veku od 15 do 65 rokov a mala aj kvantitatívnu fázu, v ktorej viac ako 26 000 Európanov vyjadrilo svoje názory prostredníctvom telefonického rozhovoru.

3. Konkrétne pripomienky

3.1. Komisia zatiaľ neuvádza podrobnejšie informácie o spomínaných opatreniach, ubezpečuje však, že uskutoční konzultácie o týchto nelegislatívnych nástrojoch, ktoré vychádzajú zo zásady „sledujte tok peňazí“, ktorej cieľom je pripraviť porušovateľov práv v komerčnom rozsahu o prostriedky na propagovanie a šírenie tovaru porušujúceho práva duševného vlastníctva a tiež o ich zdroje príjmov. Tieto nástroje budú pripravené transparentným a dôkladným spôsobom, aby sa zaručila ich účinnosť v boji proti porušovaniu práv duševného vlastníctva.

3.2. Tento súbor opatrení bude sprevádzať spolupráca medzi európskymi orgánmi a diskusia alebo rokovania s tretími krajinami. Pôjde napríklad o využitie všetkých prostriedkov na účinné odradenie a zabránenie uvedeniu a šíreniu výrobkov porušujúcich práva duševného vlastníctva na trhoch EÚ a trhoch tretích krajín.

3.3. Uvedené „nelegislatívne nástroje“ sa budú opierať o dobrú vôľu zainteresovaných strán, a teda nebude potrebné použiť nové legislatívne nástroje, ale naopak sa bude vychádzať z existujúcich legislatívnych nástrojov. Výhodou týchto riešení, ktoré budú výsledkom rokovaní, bude ich rýchlá realizácia. Tieto preventívne opatrenia umožnia zvýšiť účinnosť prostriedkov nápravy uplatňovaných v občianskoprávnom konaní. Uvedený cieľ bude možné dosiahnuť iba vtedy, ak budú tieto opatrenia skoncipované transparentne a zohľadnia sa pri nich tiež príslušné verejné záujmy.

3.4. EHSV sa nazdáva, že tento prístup je obmedzený, keďže samoregulácia vo forme „dobrovoľných memoránd“ alebo „osvedčených postupov“ nemôže nahradiť legislatívne opatrenie v oblastiach, ktoré musia byť účinne regulované.

4. Pojem „komerčný rozsah“

4.1. Pojem „komerčný rozsah“, ktorý sa vzťahuje na opatrenia uvedené v akčnom pláne Komisie, má oveľa širší význam, než sa zdá. Akčný plán je v tomto ohľade dosť stručný, ale EHSV poukazuje na to, že pojem bol už použitý v *acquis* (súbore právnych predpisov) Únie a že umožňuje posilniť mieru účinnosti súdnych príkazov a občianskoprávnych postihov.

4.2. EHSV zdôrazňuje, že pojem „komerčný rozsah“ sa môže vzťahovať na operácie, ktoré nie sú nevyhnutne uskutočňované na „komerčné účely“.

4.3. Pojem sa nachádza aj v smernici 2004/48/ES o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva ⁽⁶⁾ a je základom určitých návrhov žalôb v občianskom súdnom konaní. Napríklad kritérium „komerčného rozsahu“ umožňuje vnútroštátnym súdom nariadiť ochranné opatrenia, ako je preventívne zaistenie hnutelného alebo nehnuteľného majetku údajného porušovateľa vrátane zablokovania jeho bankových účtov a iných aktív (článok 9 ods. 2 smernice). V niektorých členských štátoch sa toto kritérium používa aj ako dôvod na uloženie trestných postihov, hoci právne predpisy Únie to vylučujú.

4.4. Pojmy podobné pojmu „komerčný rozsah“ sa používajú aj v iných legislatívnych nástrojoch; napríklad v smernici 2001/29/ES o zosúladiení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti ⁽⁷⁾ sa spomínajú pojmy „komerčná povaha“, „komerčný účel“, „priamy alebo nepriamy ekonomický alebo komerčný prospech“ alebo „komerčné použitie“.

V článku 13 ods. 1 písm. a) týkajúcom sa obmedzenia práv vyplývajúcich z práv k dizajnu smernice 98/71/ES o právnej ochrane dizajnov ⁽⁸⁾ sa ustanovuje: „Práva vyplývajúce z práva k dizajnu, ktoré vznikli na základe zápisu, sa neuplatňujú, pokiaľ ide o súkromne vykonávané úkony a úkony na nekomerčné účely“.

4.5. Je preto v právomoci súdu rozhodnúť o jednotlivých prípadoch, čo môže viesť k vzniku nejednotnej, nevhodnej, a teda neistej judikatúry.

4.6. Oddelenia Komisie sú si vedomé nejednoznačnosti tohto pojmu a z nej vyplývajúcej právnej neistoty, a preto požiadali stredisko, aby zozbieralo údaje o vnútroštátnych právnych predpisoch týkajúcich sa porušovania práv duševného vlastníctva, aby okrem iného vylepšili túto koncepciu. V nadväznosti na výzvu na vyjadrenie záujmu adresovanú minulé leto akademickej obci, ktorej predmetom je analýza ekonomických koncepcií v oblasti duševného vlastníctva, bol 19. septembra 2014 usporiadaný prvý ekonomický seminár. Pri tejto príležitosti niektorí odborníci diskutovali o praktickom používaní koncepcií „komerčný rozsah“ a „komerčný účel“ v súvislosti s porušovaním práv duševného vlastníctva ⁽⁹⁾ a o tom, ako ich možno chápať z ekonomického hľadiska.

⁽⁶⁾ Pozri Ú. v. EÚ L 195, 16.6.2004, s. 16. [nedostupné v slovenskom jazyku]

⁽⁷⁾ Pozri Ú. v. ES L 167, 22.6.2001, s. 10. [nedostupné v slovenskom jazyku]

⁽⁸⁾ Pozri Ú. v. ES L 289, 28.10.1998, s. 28. [nedostupné v slovenskom jazyku]

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/docs/workshops/140919-workshop_en.pdf

4.7. Vzhľadom na význam tejto diskusie by si EHSV želal, aby oddelenia Komisie zanalyzovali túto otázku a aby so svojimi závermi oboznámili zainteresované strany a občiansku spoločnosť.

5. „Sledujte tok peňazí“

5.1. Oznámenie sa zameriava tiež na internet a na fyzické distribučné siete. Vzťahuje sa na digitálne a nedigitálne výrobky, porušovanie práv duševného vlastníctva, ktoré poškodzuje ich tvorbu, propagovanie, šírenie a používanie. Zásada „sledujte tok peňazí“ spočíva teda v odrádzaní porušovateľov práv od nezákonného obchodovania s tovarom poškodzujúcim autorské práva.

5.2. Pri uplatňovaní tohto prístupu v praxi by všetky subjekty reťazca s vysokou pridanou hodnotou z hľadiska duševného vlastníctva mali prijať preventívne opatrenia nevyhnutné na zachovanie svojej konkurencieschopnosti na trhu. Spoločným prvkom týchto trhov musia byť naďalej inovácie, ktoré podnietia investície do tvorivých a invenčných činností.

5.3. Vďaka tomu by sa mala posilniť dôvera v digitálne trhy a malo by to umožniť distribúciu konkurencieschopných výrobkov so silnou pridanou hodnotou z hľadiska duševného vlastníctva, ako i rast a rozmach trhov. Cieľom je prejsť od politiky v oblasti duševného vlastníctva založenej na postihoch a náprave v prípade porušenia práv duševného vlastníctva na preventívnejšiu a inkluzívnejšiu politiku, ktorá zaručí a ponúkne spotrebiteľom na vnútornom trhu väčšiu a rozmanitejšiu ponuku výrobkov so silnou pridanou hodnotou z hľadiska duševného vlastníctva.

5.4. Komisia navrhuje zverejniť každé dva roky priebežnú správu o vykonávaní tejto politiky. EHSV bude trvať na tom, aby prvá správa obsahovala platné ukazovatele a bola včas zverejnená.

5.5. Posilnenie bezpečnosti platobných služieb prostredníctvom opravných prostriedkov v prípade neúmyselného nákupu tovaru poškodzujúceho práva duševného vlastníctva by mohlo tiež posilniť ochranu spotrebiteľov a ich dôveru vo vnútorný trh. Komisia v tejto súvislosti ohlásila verejné konzultácie o vplyve režimov ochrany spotrebiteľa na boj proti porušovaniu práv duševného vlastníctva v komerčnom rozsahu.

5.6. Vzhľadom na úzke prepojenie oboch iniciatív Komisie a význam zásady „sledujte tok peňazí“ by chcel EHSV požiadať Komisiu, aby iniciovala široké konzultácie o zásadnej otázke ochrany spotrebiteľa v oblasti platobných služieb a aby predmetom týchto konzultácií bola aj zásada „sledujte tok peňazí“ zo všeobecného hľadiska.

5.7. EHSV vyzýva tiež oddelenia Komisie, aby s hospodárskymi subjektmi konzultovali ich skúsenosti so zohľadňovaním ziskov subjektov porušujúcich práva duševného vlastníctva pri posudzovaní výšky spôsobenej ujmy v prípade tovaru porušujúceho práva duševného vlastníctva⁽¹⁰⁾.

6. MSP

6.1. V niektorých členských štátoch je duševné vlastníctvo témou, ktorú považuje za dôležitú iba každý druhý malý a stredný podnik (54 %), alebo témou, s ktorou sú tieto podniky dobre oboznámené (46 %), avšak považujú ju za nákladnú, zložitú a dlhú záležitosť. V hospodárstve, ktoré je postavené najmä na poznatkoch a kde nemateriálne aspekty ako *know-how*, povest, dizajn alebo imidž nadobudli rozhodujúci význam⁽¹¹⁾, ide o prekvapivú situáciu.

6.2. Okrem toho z niektorých číselných údajov vyplýva, že MSP, ktoré začlenili priemyselné vlastníctvo do svojej stratégie rozvoja, dosahujú lepšie hospodárske výsledky než ostatné podniky. Napríklad vo Francúzsku 32 víťazov Ocenení INPI za inovácie (Ústav priemyselného vlastníctva) v kategórii MSP za rok 2010 vytvorilo od roku 2006 614 pracovných miest, v rokoch 2006 až 2009 päťnásobne zvýšilo svoj obrat a zdvojnásobilo obrat z vývozu. Tieto podniky zároveň zintenzívnili úsilie v oblasti výskumu a vývoja, na ktorú vyčlenili o 65,6 % viac prostriedkov zo svojho rozpočtu⁽¹²⁾.

⁽¹⁰⁾ Napríklad vo Francúzsku táto zásada už existuje (pozri zákon č. 2014-315 z 11. marca 2014, ktorý nadobudol účinnosť 14. marca 2014). V článku L615-7 zákonníka duševného vlastníctva (CPI) zmenenom článkom 2 uvedeného zákona sa ustanovuje, že pri stanovení spôsobenej **ujmy** súd prihladne **samostatne** na negatívne ekonomické dôsledky, morálnu ujmu a zisky porušovateľa, vrátane úspor duševných, hmotných a propagačných investícií. Zdá sa však, že v praxi sa toto ustanovenie ťažko uplatňuje, často z dôvodu problematického dokazovania zisku porušovateľa.

⁽¹¹⁾ <http://www.picarre.be/assets/Documents/Rapport-PIPICARR-tlchargeable3.pdf>

⁽¹²⁾ <http://www.journaldunet.com/economie/magazine/propriete-industrielle.shtml>

6.3. EHSV preto podporuje Komisiu v jej snahách zlepšiť zo všeobecného hľadiska⁽¹³⁾ možnosti MSP, pokiaľ ide o právne prostriedky nápravy, a to najmä v ich sporoch týkajúcich sa duševného vlastníctva. Finančné náklady a zložitosť súdnych konaní totiž často odrádzajú inovatívne MSP od toho, aby sa domáhali svojich práv duševného vlastníctva, vrátane tých, ktoré vyplývajú zo základných patentov.

6.4. Finančné náklady sú faktorom, ktorý rozhodujúcim spôsobom vplyva na rozhodnutie európskych podnikov investovať do inovácií. Ochrana duševného vlastníctva, obnovenie práv duševného vlastníctva a ich ochrana musia byť preto z finančného hľadiska dostupné. V tejto súvislosti by jednotný patent mohol motivovať podniky, vrátane MSP, mladých podnikateľov a začínajúce podniky, aby chránili svoje vynálezy, pokiaľ budú náklady na jeho získanie primerané, a nie prohibatívne. Podnikom by mal byť zároveň za primeranú cenu zaručený prístup k súdom, a to i k Jednotnému patentovému súdu.

6.5. Aj MSP musia prijať marketingové alebo distribučné stratégie, ale mnohé tak nerobia účinným spôsobom, keďže im chýbajú zručnosti a odborné znalosti potrebné na účinnú ochranu a presadzovanie svojich práv duševného vlastníctva, ako sa správne zdôrazňuje v akčnom pláne Komisie.

6.6. EHSV v tejto súvislosti podporuje európsky projekt IPorta, systém podpory⁽¹⁴⁾ zameraný na otázky spojené s ochranou práv duševného vlastníctva a koordinujúci národnú asistenčnú službu.

V Bruseli 10. decembra 2014

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Henri MALOSSE

⁽¹³⁾ Komisia nedávno navrhla posilniť a zlepšiť súčasné európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Ide o jednotné konanie, ktoré je dostupné vo všetkých členských štátoch (nariadenie (ES) č. 861/2007). Pozri Ú. v. EÚ C 226, 16.7.2014, s. 43.

⁽¹⁴⁾ http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/ipr/what-are-iprs/index_en.htm